

ΠΩΣ ΨΗΦΙΖΟΥΝ ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ;

Κοινοβουλευτική ψήφος
2004-2019

ΚΕΦΪΜ
Μάρκος Δραγούμης

Κωνσταντίνος Σαραβάκος
Ερευνητής του ΚΕΦΪΜ-Μάρκος Δραγούμης

Φεβρουάριος 2020

Πως ψηφίζουν τα κόμματα: Η κοινοβουλευτική ψήφος 2004-2019

Κωνσταντίνος Σαραβάκος, ερευνητής ΚΕΦίΜ – Μάρκος Δραγούμης

Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών – Μάρκος Δραγούμης

Πρώτη Έκδοση

Αθήνα, Φεβρουάριος 2020

Εξώφυλλο και σχεδιασμός: DPS Design

Το Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών – Μάρκος Δραγούμης (ΚΕΦίΜ) είναι η κύρια ανεξάρτητη, μη κρατική, μη κομματική φιλελεύθερη δεξαμενή σκέψης στην Ελλάδα. Το έργο του ΚΕΦίΜ περιλαμβάνει ερευνητικά προγράμματα, εκδόσεις και εκδηλώσεις που έχουν ως επίκεντρο την αύξηση της ατομικής ελευθερίας για κάθε πολίτη. Όραμά μας είναι μια Ελλάδα πρότυπο οικονομικής και κοινωνικής ελευθερίας που παρέχει στους πολίτες της τη δυνατότητα να δημιουργήσουν και να επιδιώξουν τα όνειρα και τις φιλοδοξίες τους.

Μάθετε περισσότερα στο www.kefim.org.

ΠΩΣ ΨΗΦΙΖΟΥΝ ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ;

Κοινοβουλευτική ψήφος
2004-2019

Κωνσταντίνος Σαραβάκος
Ερευνητής του ΚΕΦΙΜ-Μάρκος Δραγούμης

Κύρια Ευρήματα

- Από το 2015 και έπειτα, η αντιπολίτευση εμφανίζεται να έχει πολύ πιο συναινετική κοινοβουλευτική ψήφο σε σύγκριση με την περίοδο 2004-2015, υπερψηφίζοντας περισσότερα νομοσχέδια της πλειοψηφίας.
- Ποσοστά υπερψήφησης νομοσχεδίων άνω του 40% από την αντιπολίτευση σημειώθηκαν κυρίως μετά το 2009, ενώ στην περίοδο 2004-2009 το μεγαλύτερο ποσοστό υπερψήφησης νομοσχεδίων δεν ξεπερνά το 36%.
- Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι το κοινοβουλευτικό κόμμα που επιδεικνύει τη σημαντικότερη μεταβολή για όλη την περίοδο 2004-2019, καθώς από ένα ποσοστό υπερψήφησης των κυβερνητικών νομοσχεδίων της τάξεως του 4%, απέναντι στην ΝΔ 2007-2009, έφτασε το πρώτο διάστημα της κυβέρνησης ΝΔ 2019 να υπερψηφίζει το 32%.
- Από όλα τα κόμματα που βρέθηκαν στην αξιωματική αντιπολίτευση, ο ΣΥΡΙΖΑ σημείωσε το μικρότερο ποσοστό υπερψήφησης κυβερνητικών νομοσχεδίων με 12% (απέναντι στην συγκυβέρνηση ΝΔ-ΠΑΣΟΚ και ΔΗΜΑΡ, 2012-2015) και η ΝΔ το μεγαλύτερο με 53% (απέναντι στην συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, 2015-2019).
- Τα πιο σταθερά κόμματα της περιόδου είναι ο ΛΑΟΣ (32-34%, σε δύο κοινοβουλευτικές θητείες) και η ΧΑ (4-6%, σε τρεις κοινοβουλευτικές θητείες).
- Από όλα τα κόμματα που βρέθηκαν στην αντιπολίτευση, το ΚΚΕ επέδειξε την πιο δομικά αντιπολιτευτική στάση κατά την πρώτη βραχύβια περίοδο συγκυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ με τους ΑΝΕΛ (Ιανουάριος 2015 – Σεπτέμβριος 2015) όπου δεν υπερψήφισε κανένα από τα 17 νομοσχέδια, καθώς και την περίοδο πριν την κρίση (2004-2009) όπου υπερψήφισε μόνο το 1% των κυβερνητικών νομοσχεδίων.
- Από όλα τα κόμματα που βρέθηκαν στην αντιπολίτευση, την πιο υποστηρικτική στάση στα νομοσχέδια της πλειοψηφίας στο σύνολο της περιόδου 2004-2019 επέδειξαν το Ποτάμι απέναντι στην συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ 2015-2019 (65% υπερψήφηση νομοσχεδίων) και το ΠΑΣΟΚ απέναντι στην συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ 2015 (65% υπερψήφηση νομοσχεδίων).

Αντικείμενο της μελέτης

Η παρούσα μελέτη εξετάζει μια κρίσιμη παράμετρο του θεσμικού ρόλου των κομμάτων, την κοινοβουλευτική ψήφο της αντιπολίτευσης απέναντι στα νομοσχέδια της εκάστοτε κυβερνητικής πλειοψηφίας, διευρύνοντας την εξεταζόμενη περίοδο των προηγούμενων αναλύσεων του ΚΕΦίΜ που επικεντρώθηκαν στην κρίσιμη περίοδο της δημοσιονομικής κρίσης (2012-2018).¹

Τα ερωτήματα που επιχειρεί να απαντήσει η παρούσα μελέτη είναι:

- Ποια είναι τα ποσοστά υπερψήφησης νομοσχεδίων για κάθε κόμμα της αντιπολίτευσης σε κάθε κοινοβουλευτική περίοδο απέναντι στην νομοθετική πρωτοβουλία της κυβερνητικής πλειοψηφίας;
- Ποιος ήταν ο ρόλος της αξιωματικής αντιπολίτευσης απέναντι στα νομοσχέδια της κυβερνητικής πλειοψηφίας;
- Πώς άλλαξε η κοινοβουλευτική συμπεριφορά των κομμάτων μετά το ξέσπασμα της κρίσης το 2009;

Στην ανάλυση που ακολουθεί επελέγη η διακριτή επεξεργασία των καθαυτό νομοσχεδίων από τις διεθνείς συμβάσεις, οι οποίες παραδοσιακά παρουσιάζουν μεγαλύτερα ποσοστά συναίνεσης καθώς ως επί το πλείστον αφορούν διακρατικές συμφωνίες συνεργασίας και δεν διαμορφώνουν κυβερνητική πολιτική. Δεδομένου όμως του ότι ακόμη και τα ποσοστά υπερψήφησης διεθνών συμβάσεων παρουσιάζουν διακυμάνσεις ανά κόμμα και περίοδο, αυτά επισημαίνονται διακριτά.

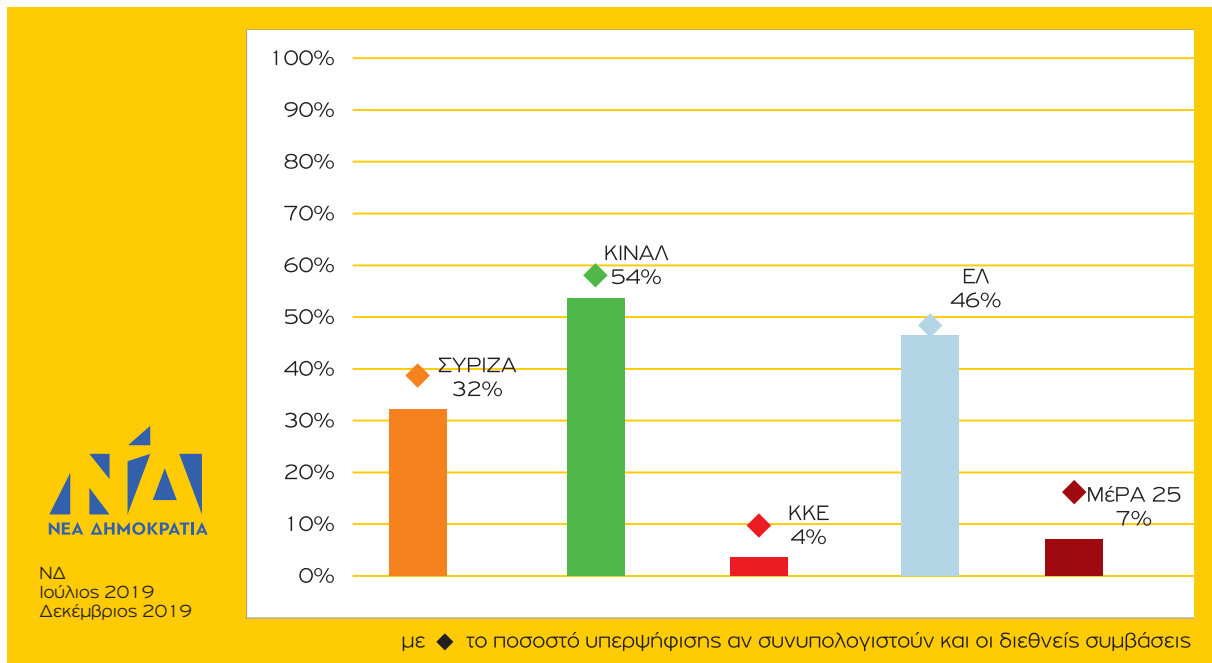
1 Βλέπε σχετικά *Πως ψηφίζουν τα κόμματα: Η κοινοβουλευτική ψήφος: Ιούνιος 2012 - Ιούλιος 2018*, και *The parliamentary voting behaviour of populist parties in Greece*.

Τα ποσοστά υπερψήφησης των κομμάτων της αντιπολίτευσης ανά κοινοβουλευτική περίοδο

Κοινοβουλευτική συμπεριφορά της αντιπολίτευσης κατά την περίοδο Ιούλιος - Δεκέμβριος 2019 (Κυβέρνηση Νέας Δημοκρατίας)

Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας που εκλέχθηκε τον Ιούλιο του 2019 εισήγαγε 28 νομοσχέδια προς ψήφιση μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους. Από αυτά, ο ΣΥΡΙΖΑ ως αξιωματική αντιπολίτευση υπερψήφισε το 32%, το ΚΙΝΑΛ το 54%, το ΚΚΕ το 4%, η Ελληνική Λύση το 46% και το ΜέΡΑ 25 το 7%.

Γράφημα 1: Ποσοστά υπερψήφησης νομοσχεδίων από τα κόμματα της αντιπολίτευσης επί κυβέρνησης ΝΔ, Ιούλιος 2019 - Δεκέμβριος 2019

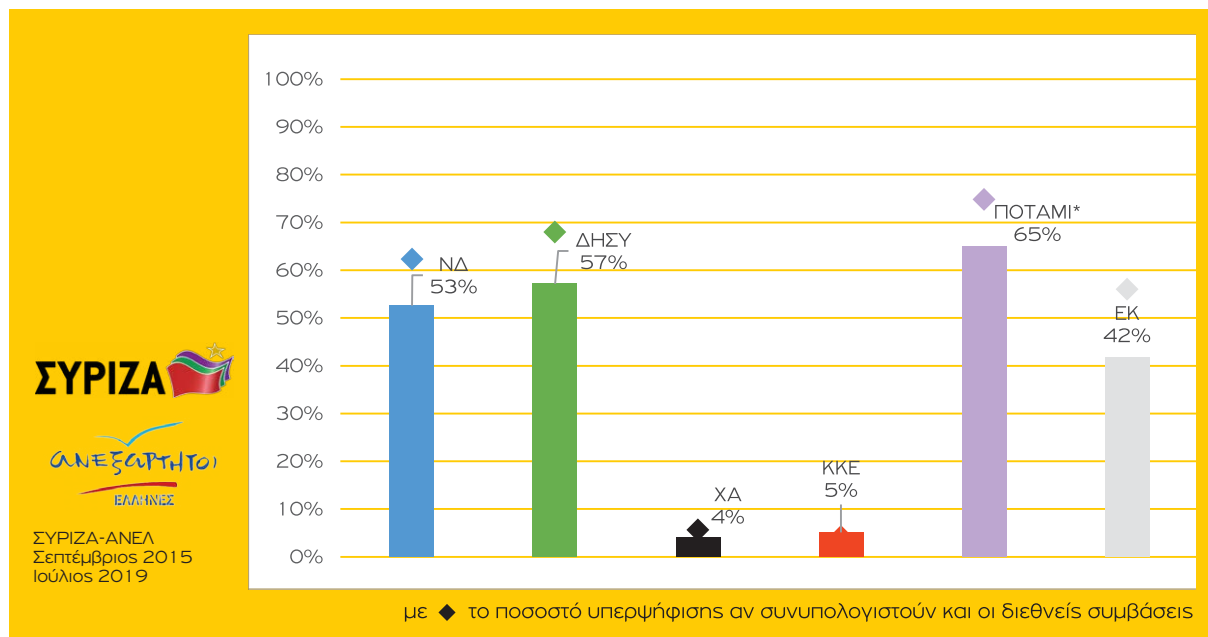

N=28 νομοσχέδια & 3 διεθνείς συμβάσεις

Κοινοβουλευτική συμπεριφορά της αντιπολίτευσης κατά την περίοδο Σεπτέμβριος 2015 - Ιούλιος 2019 (Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ)

Η συγκυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, αρχικά με τους ΑΝΕΛ και στην συνέχεια με την στήριξη ανεξάρτητων βουλευτών και βουλευτριών, εισήγαγε 196 νομοσχέδια προς ψήφιση από τον Σεπτέμβριο του 2015 μέχρι τον Ιούλιο του 2019. Από αυτά, η ΝΔ ως αξιωματική αντιπολίτευση υπερψήφισε το 53%, το ΚΙΝΑΛ το 57%, η Χρυσή Αυγή το 4%, το ΚΚΕ το 5%, το ΠΟΤΑΜΙ το 65%² και η Ένωση Κεντρώων το 42%.

Γράφημα 2: Ποσοστά υπερψήφησης νομοσχεδίων από τα κόμματα της αντιπολίτευσης επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, Σεπτέμβριος 2015 - Ιούλιος 2019

N=196 νομοσχέδια & 88 διεθνείς συμβάσεις

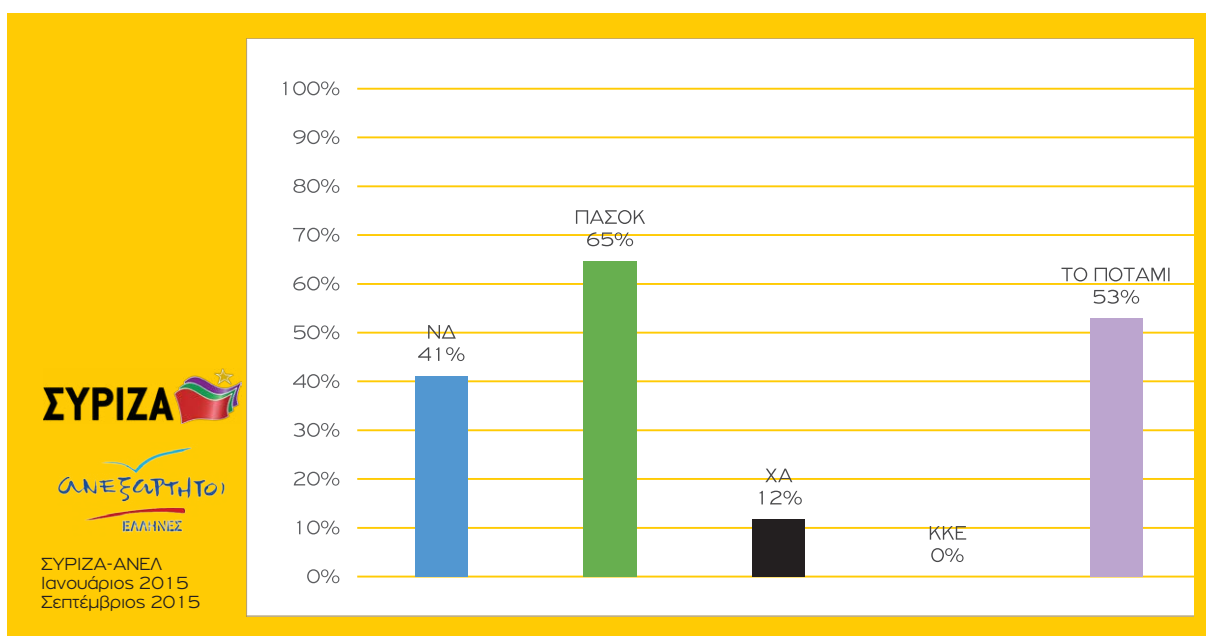
*N=177 νομοσχέδια & 85 διεθνείς συμβάσεις

2 Λόγω της διάλυσης της κοινοβουλευτικής ομάδας του Ποταμιού τον Ιανουάριο του 2019 και της επανασύστασης της τον Μάιο του 2019 ο αριθμός των νόμων και των διεθνών συμβάσεων που ψήφισε ως κοινοβουλευτική ομάδα είναι μικρότερος των άλλων κομμάτων.

Κοινοβουλευτική συμπεριφορά της αντιπολίτευσης κατά την περίοδο Ιανουάριος - Σεπτέμβριος 2015 (Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ)

Η συγκυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ με τους ΑΝΕΛ εισήγαγε προς ψήφιση 17 νομοσχέδια από τον Ιανουάριο μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2015. Από αυτά, η ΝΔ ως αξιωματική αντιπολίτευση υπερψήφισε το 41%, το ΚΙΝΑΛ το 65%, η Χρυσή Αυγή το 12%, το ΚΚΕ δεν υπερψήφισε κάποιο νομοσχέδιο και το ΠΟΤΑΜΙ το 53%.

Γράφημα 3: Ποσοστά υπερψήφησης νομοσχεδίων από τα κόμματα της αντιπολίτευσης επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ Ιανουάριος 2015 - Σεπτέμβριος 2015

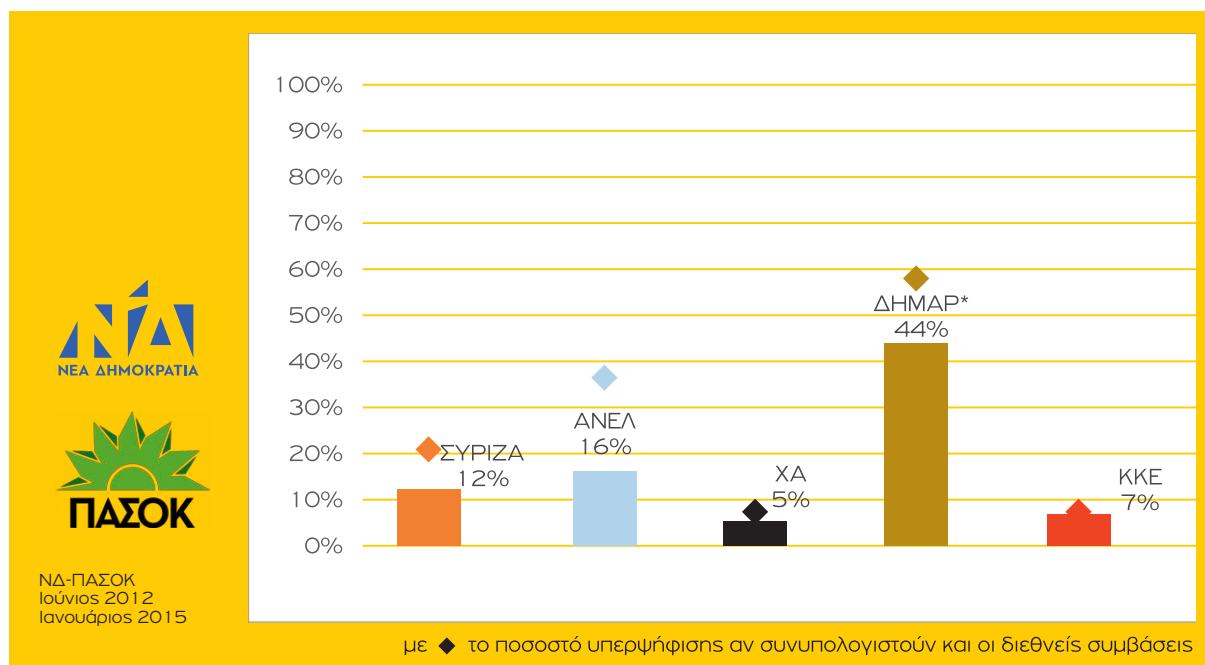

N= 17 νομοσχέδια

Κοινοβουλευτική συμπεριφορά της αντιπολίτευσης κατά την περίοδο Ιούνιος 2012 - Ιανουάριος 2015, Κυβέρνηση ΝΔ-ΠΑΣΟΚ (και ΔΗΜΑΡ)

Η συγκυβέρνηση της ΝΔ με το ΠΑΣΟΚ (και την συμμετοχή της ΔΗΜΑΡ για τον πρώτο χρόνο) εισήγαγε προς ψήφιση 148 νομοσχέδια από τον Ιούνιο του 2012 μέχρι τον Ιανουάριο του 2015. Από αυτά, ο ΣΥΡΙΖΑ ως αξιωματική αντιπολίτευση υπερψήφισε το 12%, οι ΑΝΕΛ το 16%, η Χρυσή Αυγή το 5%, η ΔΗΜΑΡ το 44%³ και το ΚΚΕ το 7%.

Γράφημα 4: Ποσοστά υπερψήφησης από τα κόμματα της αντιπολίτευσης επί κυβέρνησης ΝΔ-ΠΑΣΟΚ (και ΔΗΜΑΡ), Ιούνιος 2012 - Ιανουάριος 2015

N=148 νομοσχέδια & 96 διεθνείς συμβάσεις

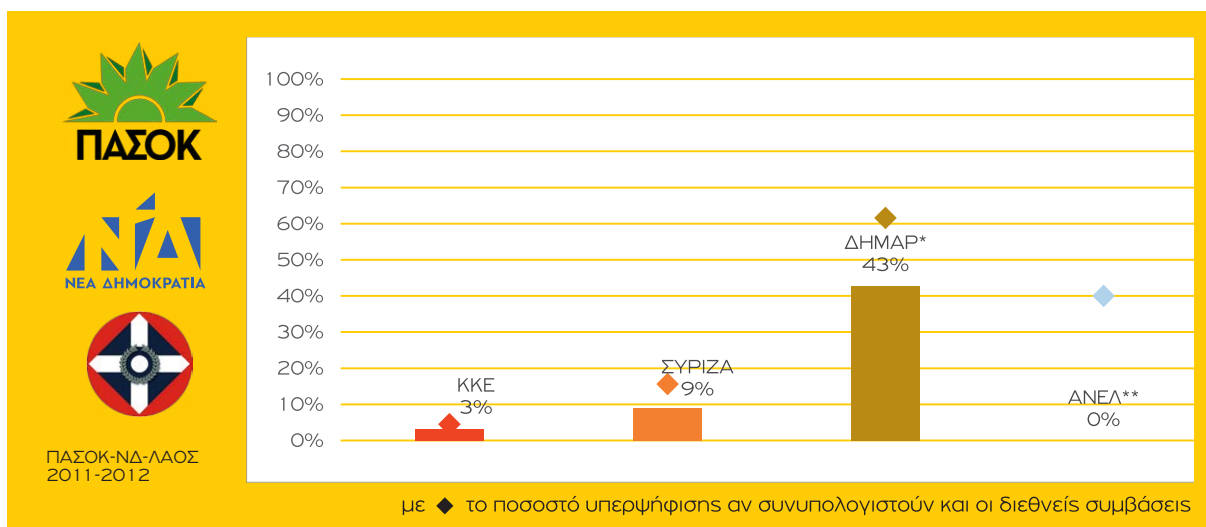
*N=96 νομοσχέδια & 60 διεθνείς συμβάσεις

3 Για τη ΔΗΜΑΡ υπολογίζονται μόνο τα νομοσχέδια που ήρθαν προς ψήφιση κατά την περίοδο της μη συμμετοχής της στην συγκυβέρνηση με ΝΔ και ΠΑΣΟΚ (μετά τις 21 Ιουνίου 2013).

Κοινοβουλευτική συμπεριφορά της αντιπολίτευσης κατά την περίοδο Νοέμβριος 2011 - Μάιος 2012, Κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ-ΝΔ-ΛΑΟΣ

Η συγκυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ με την ΝΔ και τον ΛΑΟΣ εισήγαγε προς ψήφιση 33 νομοσχέδια από τον Νοέμβριο του 2011 μέχρι τον Μάιο του 2012. Από αυτά, το ΚΚΕ υπερψήφισε το 3%, ο ΣΥΡΙΖΑ το 9%, η ΔΗΜΑΡ το 43%⁴ και οι ΑΝΕΛ⁵ δεν υπερψήφισαν κανένα.

Γράφημα 5: Ποσοστά υπερψήφησης νομοσχεδίων από τα κόμματα της αντιπολίτευσης επί κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ-ΝΔ-ΛΑΟΣ, 2011 - 2012

N=33 νομοσχέδια & 12 διεθνείς συμβάσεις

*N=7 νομοσχέδια & 6 διεθνείς συμβάσεις

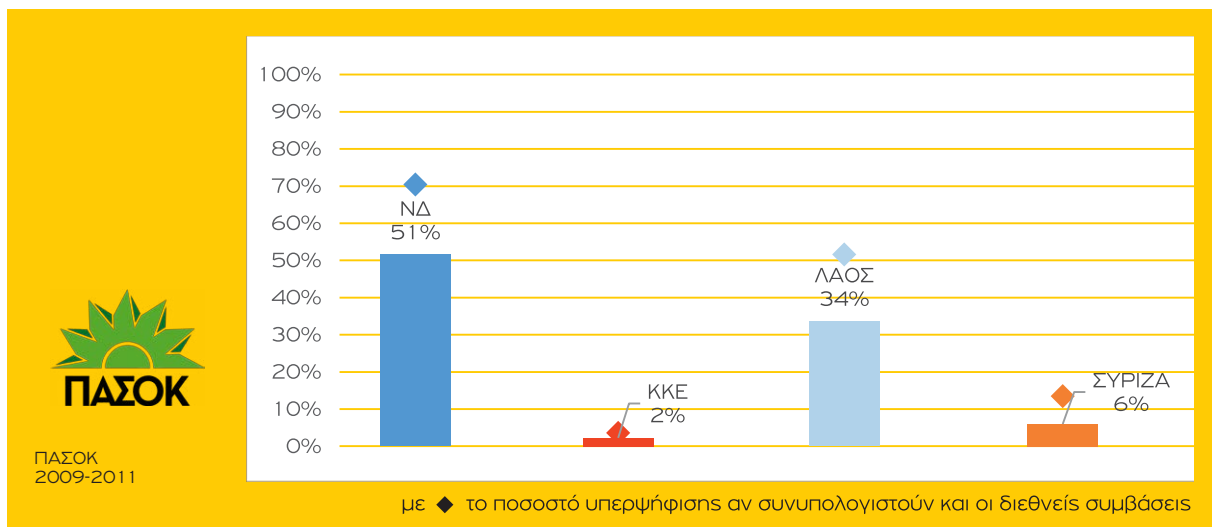
**N=3 νομοσχέδια & 2 διεθνείς συμβάσεις

- 4 Η κοινοβουλευτική ομάδα της ΔΗΜΑΡ συστάθηκε και αναγνωρίστηκε βάσει του κανονισμού της Βουλής τον Μάρτιο του 2012. Αυτός είναι και ο λόγος που ο αριθμός των νόμων και των διεθνών συμβάσεων που ψήφισε ως κοινοβουλευτική ομάδα στην αντιπολίτευση είναι μικρότερος των άλλων κομμάτων για την εξεταζόμενη περίοδο.
- 5 Η κοινοβουλευτική ομάδα των ΑΝΕΛ συστάθηκε και αναγνωρίστηκε βάσει του κανονισμού της Βουλής τον Απρίλιο του 2012. Αυτός είναι και ο λόγος που ο αριθμός των νόμων και των διεθνών συμβάσεων που ψήφισε ως κοινοβουλευτική ομάδα στην αντιπολίτευση είναι μικρότερος των άλλων κομμάτων για την εξεταζόμενη περίοδο.

Κοινοβουλευτική συμπεριφορά της αντιπολίτευσης κατά την περίοδο 2009 - 2011, Κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ

Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ εισήγαγε προς ψήφιση 134 νομοσχέδια μέχρι την παραίτηση του πρωθυπουργού Γιώργου Παπανδρέου τον Νοέμβριο του 2011. Από αυτά, η ΝΔ ως αξιωματική αντιπολίτευση υπερψήφισε το 51%, το ΚΚΕ το 2%, ο ΛΑΟΣ το 34% και ο ΣΥΡΙΖΑ το 6%.

Γράφημα 6: Ποσοστά υπερψήφησης νομοσχεδίων από τα κόμματα της αντιπολίτευσης επί κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ, 2009- 2011

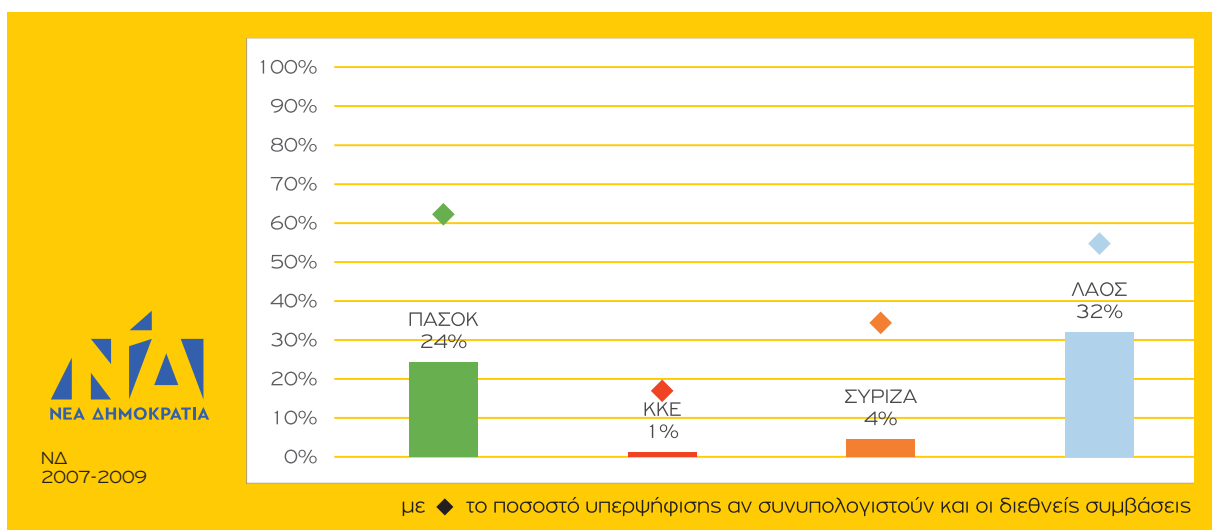

N=134 νομοσχέδια & 89 διεθνείς συμβάσεις

Κοινοβουλευτική συμπεριφορά της αντιπολίτευσης κατά την περίοδο 2007 - 2009, Κυβέρνηση ΝΔ

Η κυβέρνηση της ΝΔ εισήγαγε προς ψήφιση 91 νομοσχέδια μέχρι τις πρόωρες εκλογές του Οκτωβρίου του 2009. Από αυτά, το ΠΑΣΟΚ ως αξιωματική αντιπολίτευση υπερψήφισε το 24%, το ΚΚΕ το 1%, ο ΣΥΡΙΖΑ το 4% και ο ΛΑΟΣ το 32%.

Γράφημα 7: Ποσοστά υπερψήφησης νομοσχεδίων από τα κόμματα της αντιπολίτευσης επί κυβέρνησης ΝΔ, 2007 - 2009

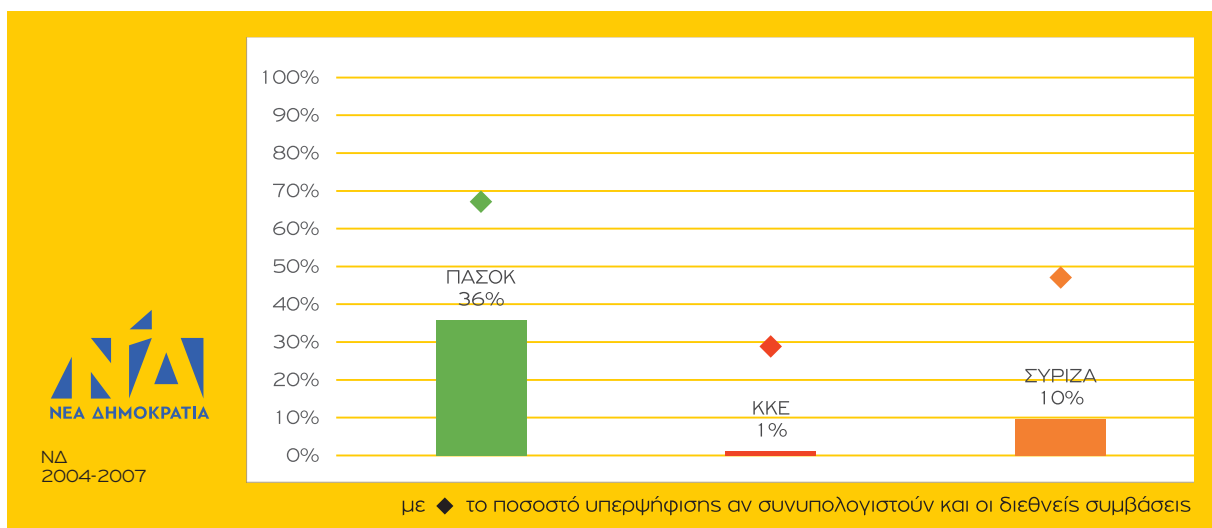

N=91 νομοσχέδια & 110 διεθνείς συμβάσεις

Κοινοβουλευτική συμπεριφορά της αντιπολίτευσης κατά την περίοδο 2004 - 2007, Κυβέρνηση ΝΔ

Η κυβέρνηση της ΝΔ εισήγαγε προς ψήφιση 176 νομοσχέδια μέχρι τις πρώτες εκλογές του Σεπτεμβρίου του 2007. Από αυτά, το ΠΑΣΟΚ ως αξιωματική αντιπολίτευση υπερψήφισε το 36%, το ΚΚΕ το 1%, και ο ΣΥΡΙΖΑ το 10%.

Γράφημα 8: Ποσοστά υπερψήφησης νομοσχεδίων από τα κόμματα της αντιπολίτευσης επί κυβέρνησης ΝΔ, 2004 - 2007

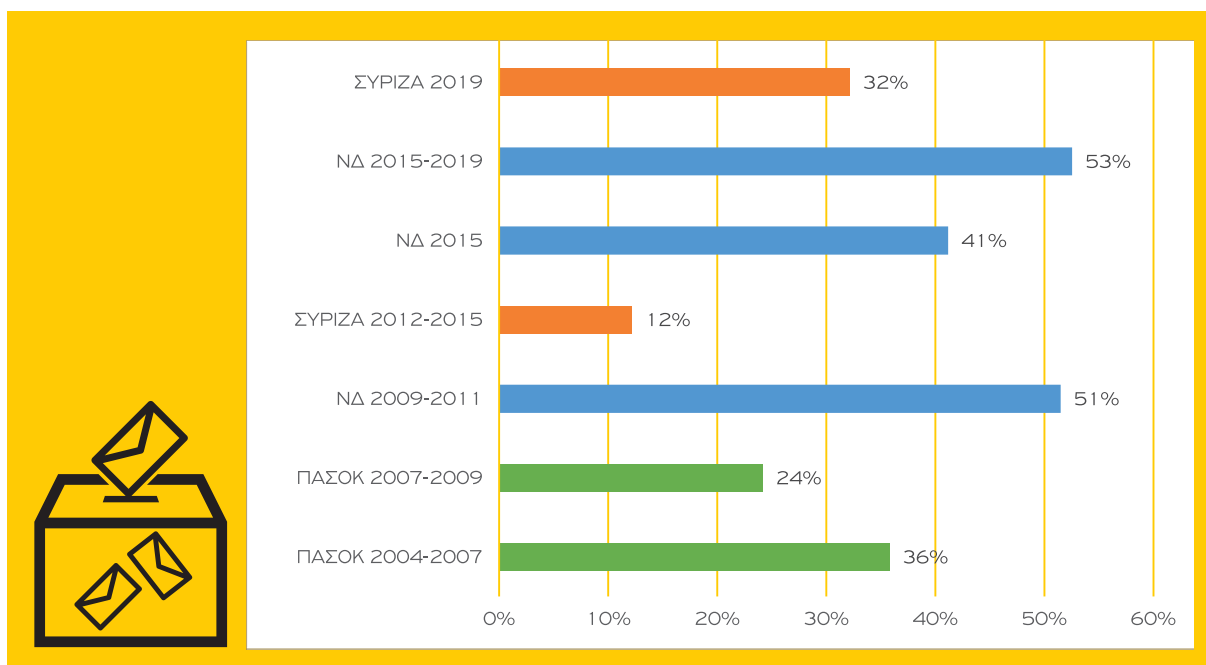
N=176 νομοσχέδια & 192 διεθνείς συμβάσεις

Υπερψήφιση νομοσχεδίων από την αξιωματική αντιπολίτευση

Τα κόμματα που βρέθηκαν στην αξιωματική αντιπολίτευση καθ' όλη την περίοδο 2004-2019 δεν εμφανίζεται να διατηρούν ενιαία και σταθερή στάση απέναντι στο νομοθετικό έργο της πλειοψηφίας. Το μικρότερο ποσοστό υπερψήφησης κυβερνητικών νομοσχεδίων σημείωσε ο ΣΥΡΙΖΑ και το μεγαλύτερο η ΝΔ. Πιο συγκεκριμένα, από το μικρότερο στο μεγαλύτερο ποσοστό υπερψήφησης:

- ΣΥΡΙΖΑ 12% (απέναντι στην συγκυβέρνηση ΝΔ-ΠΑΣΟΚ και ΔΗΜΑΡ, 2012-2015)
- ΠΑΣΟΚ 24% (απέναντι στην ΝΔ, 2007-2009)
- ΣΥΡΙΖΑ 32% (απέναντι στην ΝΔ, 2019)
- ΠΑΣΟΚ 36% (απέναντι στην ΝΔ, 2004-2007)
- ΝΔ 41% (απέναντι στην συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, 2015)
- ΝΔ 51% (απέναντι στην κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ, 2009-2011)
- ΝΔ 53% (απέναντι στην συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, 2015-2019)

Γράφημα 9: Υπερψήφιση νομοσχεδίων πλειοψηφίας από την αξιωματική αντιπολίτευση 2004-2019

Η κοινοβουλευτική ψήφος πριν και μετά το 2009

Η οικονομική κρίση που εκδηλώθηκε στην χώρα το 2009 και η κρίση του πολιτικού συστήματος που αποτυπώθηκε εντονότερα στις διπλές εκλογές του 2012,⁶ προκάλεσαν αλλαγές τόσο ευρύτερα στο κομματικό σκηνικό, όσο και συγκεκριμένα στην κοινοβουλευτική ψήφο των κομμάτων. Όπως καταδεικνύεται στο Γράφημα 10, ποσοστά υπερψήφησης νομοσχεδίων άνω του 40% σημειώθηκαν κυρίως μετά το 2009, ενώ κατά την περίοδο 2004-2009 το μεγαλύτερο ποσοστό υπερψήφησης νομοσχεδίων δεν ξεπερνά το 36%.

Την σημαντικότερη αλλαγή για όλη την εξεταζόμενη περίοδο επιδεικνύει ο ΣΥΡΙΖΑ, καθώς από ποσοστό υπερψήφησης των κυβερνητικών νομοσχεδίων 4% απέναντι στην ΝΔ 2007-2009, έφτασε το πρώτο διάστημα της κυβέρνησης ΝΔ 2019 να υπερψηφίζει το 32%. Αυτή η διακύμανση φαίνεται να ακολουθεί την εξέλιξη του ΣΥΡΙΖΑ από ένα μικρό εκλογικά και κοινοβουλευτικά κόμμα σε κόμμα διεκδίκησης και άσκησης της εξουσίας.

Στον αντίποδα, τα πιο σταθερά κόμματα της περιόδου είναι ο ΛΑΟΣ (32-34%, σε δύο κοινοβουλευτικές θητείες) και η ΧΑ (4-6%, σε τρεις κοινοβουλευτικές θητείες). Το ΚΚΕ παρουσιάζει την πιο δομικά αντιπολιτευτική στάση από όλα τα κόμματα κατά την πρώτη βραχύβια περίοδο συγκυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ με τους ΑΝΕΛ (Ιανουάριος 2015 – Σεπτέμβριος 2015) όπου δεν υπερψηφίζει κανένα από τα 17 νομοσχέδια, καθώς και κατά την περίοδο πριν την κρίση (2004-2009) όπου υπερψηφίζει μόνο το 1% των κυβερνητικών νομοσχεδίων.

Τέλος, αναφορικά με τις διεθνείς συμβάσεις παρατηρείται πως τα κόμματα της αντιπολίτευσης την περίοδο πριν την κρίση (2004-2009) υπερψηφίζουν την μεγάλη πλειονότητα τους σε σχέση με την περίοδο της κρίσης (2009-2019), όπου ακολούθησαν μία πιο αντιπολιτευτική στάση.

6 Βλέπε σχετικά 2012: Ο Διπλός εκλογικός σεισμός, 2014.

Γράφημα 10: Υπερψήφηση νομοσχεδίων από κάθε κόμμα που βρέθηκε στην αντιπολίτευση από το 2004 έως το 2019

Μεθοδολογία και Δεδομένα

Η κοινοβουλευτική ψήφος των κομμάτων καταγράφεται επί της αρχής των νομοσχεδίων, σύμφωνα με την ανάλογη ψήφο του κάθε κόμματος στην Ολομέλεια της Βουλής.

Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από τα πρακτικά των συνεδριάσεων των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών και της Ολομέλειας όπως είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο της Βουλής των Ελλήνων⁷. Ακόμη, συμπληρωματικά στοιχεία για συγκεκριμένες περιόδους αντλήθηκαν από βάσεις δεδομένων που μας παραχωρήθηκαν από το τμήμα Επιστημονικών Συνεργατών της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Δημοκρατικής Συμπαράταξης (για την κοινοβουλευτική περίοδο 2012-2015), και από τον ιστότοπο vouliwatch⁸ (για την κοινοβουλευτική περίοδο 2015-2019).

Στο πλαίσιο της μελέτης, εξετάστηκαν όλα τα νομοσχέδια και οι κυρώσεις διεθνών συμβάσεων που ήρθαν προς ψήφιση από τις εκλογές του Μαρτίου του 2004 ως και τις 31 Δεκεμβρίου του 2019. Ο συνολικός όγκος των νομοθετημάτων (νομοσχέδια και διεθνείς συμβάσεις) που εξετάστηκαν είναι 1.413, από τα οποία: 368 εισήχθησαν από την κυβέρνηση ΝΔ 2004-2007, 201 εισήχθησαν από την κυβέρνηση ΝΔ 2007-2009, 223 εισήχθησαν υπό την κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ 2009-2011, 45 εισήχθησαν από την κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ-ΝΔ-ΛΑΟΣ 2011-2012, 244 εισήχθησαν από την συγκυβέρνηση ΝΔ-ΠΑΣΟΚ και ΔΗΜΑΡ για τον πρώτο χρόνο 2012-2015, 17 εισήχθησαν από την συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ Ιανουάριος - Σεπτέμβριος 2015, 284 εισήχθησαν από την νέα συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ 2015 - 2019 και 31 εισήχθησαν υπό την κυβέρνηση της ΝΔ 2019.

7 <https://www.hellenicparliament.gr/Praktika/Synedriaseis-Olomeleias>

8 <https://vouliwatch.gr/>

Αναφορές

Saravakos, C. (2019). *The parliamentary voting behaviour of populist parties in Greece*.
Αθήνα: ΚΕΦΙΜ - Μάρκος Δραγούμης.

Βουλή των Ελλήνων. (2020, 02 7). *Βουλή των Ελλήνων*. Ανάκτηση από Νομοθετικό Έργο:
<https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou>

Σαραβάκος, Κ. (2018). *Πως ψηφίζουν τα κόμματα; Η κοινοβουλευτική ψήφος: Ιούνιος 2012 - Ιούλιος 2018*. Αθήνα: ΚΕΦΙΜ - Μάρκος Δραγούμης.

Συλλογικό. (2014). *2012: Ο Διπλός εκλογικός σεισμός*. (Γ. Βούλγαρης, & Η. Νικολακόπουλος, Επιμ.) Αθήνα: Θεμέλιο.

Ηλεκτρονικές Πηγές

<https://www.hellenicparliament.gr/Praktika/Synedriaseis-Olomeleias>

<https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Psifisthenta-Nomoschedia>.

<https://vouliwatch.gr/>

ΚΕΦΪΜ
Μάρκος Δραγούμης

Στέγη Μάρκου Δραγούμη

Μαιζώνος 38, Αθήνα

T: +30 210 345 3454

www.kefim.org

info@kefim.org

[facebook.com/kefim.org](https://www.facebook.com/kefim.org)

twitter.com/kefimgr

[youtube.com/kefimgr](https://www.youtube.com/kefimgr)